

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/126/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116219468
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116219468.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej, JUDr. Diany Vlčkovej, JUDr. Marianny Muránskej, v právnej veci žalobcu: X. A., S.. XX.XX.XXXX, M. H. XXX, v konaní právne zastúpená JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Stropkove, Námestie SNP 7, proti žalovanému: Provident Financial, s. r. o., IČO: 35 805 731, Mlynské Nivy 49, Bratislava, v konaní právne zastúpený Advokátskou kanceláriou De minimis, spol. s r. o., Lovinského 22, Bratislava, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia 241,65 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 25Csp 86/2016-159 zo dňa 25.5.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že strany konania dňa 14.12.2011 uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 320 eur, ktorý sa žalobca zaviazal splatiť v 45 týždenných splátkach po 8,90 eur. Žalobca z uvedenej zmluvy uhradil žalovanému všetky platby ku dňu 17.10.2012 a úhradou poslednej splátky ich vzťah zanikol. Poukázal na to, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere chýba údaj o konečnej splatnosti úveru v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z.z., čo má za následok, že sa predmetný úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobca mal teda žalovanému zaplatiť iba sumu poskytnutého úveru vo výške 320 eur, avšak podľa jeho tvrdenia zaplatil celkovo sumu 561,65 eur. Táto suma však predstavuje nielen splácanie úveru, ale aj odmeny zo samostatnej zmluvy o zabezpečení splátok úveru, v zmysle ktorej mal žalovanému zaplatiť odmenu vo výške 164,80 eur. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal iba zo skutočností tvrdených v žalobe o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre neuvedenie náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca mal aj záväzok zo zmluvy o zabezpečení splátok úveru, výška bezdôvodného obohatenia je iba v sume 76,80 eur.
3. Zmluva o zabezpečení splátok úveru je nepomenovanou zmluvou, ktorej hlavným predmetom plnenia je povinnosť žalobcu platiť za túto službu a dojednanie o platbe za službu prevzatia hotovosti je teda dojednaním o hlavnom predmete plnenia, ktoré je vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne a preto nemôže byť preskúmané ako neprijateľná zmluvná podmienka. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa odmena za doplnkovú službu nezahŕňa do celkových nákladov pre účely výpočtu RPMN za predpokladu, ak jej uzatvorenie nebolo podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru a spotrebiteľ mal možnosť na výber z niekoľkých foriem pri jeho splácaní. Takto bolo aj v danom prípade, kedy žalobca mal možnosť si vybrať z dvoch foriem platenia úveru, a to v hotovostnom alebo bezhotovostnom režime, pričom sám si určil spôsob splácania, a to výberom dohodnutých splátok zo strany obchodného zástupcu žalovaného. Vychádzajúc z definície priemerného spotrebiteľa Súdny dvorom ES, ktorá sa preniesla do smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES, v zmysle ktorej sa za priemerného spotrebiteľa považuje človek, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný, pri zohľadnení sociálnych,

kultúrnych a jazykových faktorov mal za to, že žalobca bol schopný samostatne vyhodnotiť poskytované informácie týkajúce sa úveru, úroku, ako aj ďalších poplatkov. Z uvedeného dôvodu nepovažoval túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú.

4. Rovnako pri skúmaní administratívneho poplatku nezistil dôvod na jeho vyhlásenie ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Administratívny poplatok bol v zmluve uvedený jasne a zrozumiteľne jedným číselným vyjadrením. V prípade, že sa žalobcovi tento zdal vysoký, nemusel zmluvu s takouto, podľa neho neprijateľnou podmienkou, uzatvárať. Z údajov uvedených v úverovej zmluve si aj bežný spotrebiteľ dokáže prečítať, aká je poskytovaná výška úveru a aké sú celkové náklady úveru, a teda akú celkovú sumu bude musieť za úver zaplatiť. Už zo samotného názoru poplatku je zrejmé, že tento slúži na administratívnu činnosť žalovaného v súvislosti s poskytnutím úveru. Poplatok za správu úveru je v zmysle občianskeho práva cenou plnenia, a preto sa na dojednania o ňom nevzťahuje možnosť súdneho prieskumu ich primeranosti v zmysle ustanovení o ochrane spotrebiteľa.

5. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania a uplynutie tak objektívnej, ako aj subjektívnej lehoty súd skúmal, či táto je vznesená zo strany žalovaného dôvodne. V danom prípade ak by žalovaný získal bezdôvodné obohatenie, bolo by to až prijatím plnenia žalobcu v časti zodpovedajúcej uplatnenému úroku z úveru a administratívneho poplatku a to najneskôr prijatím poslednej splátky úveru realizovanej žalobcom dňa 17.10.2012. Objektívna premlčacia trojročná lehota uplynula dňa 17.10.2015, pričom žaloba bola podaná až 26.9.2016. Preto vzhľadom na vznesenú námietku premlčania nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcovi priznať nemohol.

6. Súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že pokiaľ žalobca tvrdil, že vo veci došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaného a že by sa mala použiť 10 ročná premlčacia lehota, neprodukoval žiadne dôkazy na preukázanie tohto tvrdenia. Žalobca v predmetnej veci neunesol dôkazné bremeno, že na strane žalovaného existoval priamy či nepriamy úmysel smerujúci k získaniu bezdôvodného obohatenia. Čo sa týka použitia objektívnej premlčacej lehoty v dĺžke 3 alebo 10 rokov, sú súdu prvej inštancie známe rozdielne názory na túto problematiku. Rozhodnutia Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 18Co 97/2015 a 3Co 228/2015 vychádzajú z domnienky, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na ich poskytovanie. Pokiaľ tak neurobí a v zmluve absentuje určitá obligatórna náležitosť, jeho konanie je úmyselné. Sú však aj iné rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky, a to Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 15Co 207/2015 a Krajského súdu v Banskej Bystrici 14Co 1128/2014 alebo 13Co 90/2015, ktoré vychádzajú z toho, že úmysel či už priamy alebo nepriamy musí smerovať k bezdôvodnému obohateniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Podmienky na 10-ročnú premlčaciu lehotu nie sú splnené, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia nezavinil.

7. Na základe uvedeného preto na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale v každom v jednotlivom prípade je nutné preukázať, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy skutočne vedela alebo aspoň bol uzrozumený, že prijatím plnenia na jej základe sa bezdôvodne obohacuje.

8. Pokiaľ ide o subjektívnu premlčaciu lehotu, táto podľa zákona plynie od doby, kedy sa oprávnený subjekt dozvedel o bezdôvodnom obohatení subjektu povinného a túto vedomosť je potrebné odvíjať od toho, kedy žalobca získal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno bezdôvodné obohatenie vyvodiť. V danom prípade nie sú relevantné jeho právne znalosti, teda nie je podstatné, či vedel o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov. Tento právny názor vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR, na ktoré súd prvej inštancie v rozsudku poukázal. Vychádzajúc z tohto právneho názoru sa potom žalobca o skutkových okolnostiach dozvedel najneskôr zaplatením poslednej splátky dňa 17.10.2012 a teda subjektívna premlčacia lehota uplynula dňa 17.10.2014.

9. O trovách konania rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zmeniť a žalobe v plnom rozsahu vyhovieť. Uviedol, že v danom prípade nepovažujú za správny právny názor súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že poskytnutý úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, ale žalobu zamietol z dôvodu premlčania. Nesúhlasí s odôvodnením uplynutia subjektívnej premlčacej lehoty poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3Cdo 145/2004, v zmysle ktorého sa za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia považuje deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Žalobca nemá právnické ani ekonomické vzdelanie a ako priemerný spotrebiteľ nemal ani tušenie o tom, že existuje dôvod,

pre ktorý je nevyhnutné považovať celkové náklady spotrebiteľského úveru za neplatné. Žalobca uzatváral so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere v dobrej viere a dôvodne očakával, že tento ako profesionál na finančnom trhu koná so znalosťou možného a dovoleného, čo by zodpovedalo jeho poctivému prístupu v podnikaní. O tom, že vznikol žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia sa skutočne dozvedel až od spotrebiteľského združenia HOOS v septembri roku 2016. V danom prípade súd stotožňuje začiatok plynutia subjektívnej lehoty so začiatkom plynutia lehoty objektívnej, čo mu v tomto konkrétnom prípade dôjsť nemohlo. Takýto právny záver súdu prvej inštancie je logicky neudržateľný, pretože napriek jasnému zákonnému vymedzeniu subjektívnej premlčacej doby vytvoril takouto konštrukciou jedinou dvojročnú subjektívno-objektívnu premlčaciu lehotu. Keďže o skutkových okolnostiach dôvodu neplatnosti celkových nákladov úveru sa dozvedel najskôr v septembri 2016 od spotrebiteľského združenia, konštatovanie súdu, že neznalosť zákona neospravedlňuje, je v spotrebiteľskom právnom prostredí ovládanom prvkom kontraktnej mocenskej prevahy dodávateľa neakceptovateľné. Za nesprávny považuje aj názor súdu o uplynutí objektívnej premlčacej lehoty nakoľko žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo v konaní žalovaného nevidel ani len nepriamy úmysel získať bezdôvodné obohatenie napriek podrobnej právnej argumentácii uvedenom vo vyjadrení dňa 10.4.2017, ktorá bola následne prezentovaná aj na najbližšom pojednávaní. Žalobca priamo v žalobe poukázal na nespĺnenie si povinnosti uviesť údaj o konečnej splatnosti úveru a následne na klamanie spotrebiteľa pri uvádzaní nesprávnej výšky RPMN. Napriek týmto skutočnostiam súd prvej inštancie nezistil ani len nepriamy úmysel žalovaného, ktorý takýmto sofistikovaným spôsobom požadoval od svojich klientov plnenia vo výške, ktoré možno kvalifikovať ako klasickú civilnoprávnú úžeru. Na preukázanie uvedených tvrdení poukázal na prevažujúcu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove s citáciou časti ich odôvodnení. Súdu je z rozhodovacej praxe iste známe, prečo sa tieto citované rozsudky dotýkajú iných dodávateľov, nie žalovaného, ktorý v stovkách vecí riešených na slovenských súdoch uzatváral dohody o urovaní v snahe vylúčiť tzv. negatívnu judikatúru. Takto dokonca postupoval aj v prípade, keď Krajský súd v Prešove predložil Súdnemu dvoru v konaní C-372/14 návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktoré bolo vzaté späť z dôvodu uzatvorenia mimosúdnej dohody so spotrebiteľom. V súčasnosti už neplatí tvrdenie žalovaného, že súdy nikdy právoplatne nekonštatovali žiadne pochybenia v jeho zmluvách poukazujúc na rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 19Co 142/2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 9.2.2017.

11. Žalobca ďalej poukázal na nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, nepripustením zmeny žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú žalobca navrhol ústne na pojednávaní konanom dňa 20.3.2017 a písomným podaním zo dňa 10.4.2017. Takýmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi realizáciu jemu patriacich práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Povinnosť vnútroštátnych súdov vykonať ex offo kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok vyplýva nielen z ust. § 298 Civilného sporového poriadku, ale aj judikatúry Súdneho dvora EÚ. Zistenie skutočnosti, či spotrebiteľská zmluva neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahovala, má zároveň zásadný vplyv aj na posúdenie vznesenej námietky premlčania žalovanou stranou.

12. V ďalšej časti odvolania poukázal na svoju právnu argumentáciu prednesenú v priebehu súdneho konania týkajúcu sa neprijateľnosti administratívneho poplatku, ako aj poplatku za zabezpečenie splátok úveru.

13. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

14. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v zmysle ust. § 34 z.č. 160/2015 Z.z. Ďalej len „odvolací súd“ a „CSP“) prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie, resp. Zmenu súdneho rozhodnutia, keďže súd 1. inštancie na základe zistených skutočností, dospel k nesprávnemu právnenému záveru.

15. Nielen s poukazom na vyššie uvedené, ale aj na všetky doposiaľ známe skutočnosti v oblasti praktík žalovaného, odvolací súd dospel k záveru, že zo strany žalovaného sa evidentne jedná o cielene vytvorenú konštrukciu, ktorá sleduje jediný cieľ, a to dosiahnuť vyššie protiplnenie za poskytnutie peňažných prostriedkov, oproti tomu aké by žalovaný získal z úrokov formálne uvedených v zmluve. Poplatky, spolu s úrokmi (cca 57%), ktoré požaduje žalovaný od žalobcu ako spotrebiteľa, prevyšujú spoločensky akceptovateľnú výšku. Takéto konanie žalovaného je však už obchádzaním zákona v zmysle ust. § 39 OZ. V súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR sa neprimerané úroky považujú za odporujúce dobrým mravom. Podľa názorovej línie súdov SRN, sa za neprijateľný považuje taký poplatok, ktorý prevyšuje náklady spojené s vedľajším plnením/doplňkovou službou. Pre porovnanie odvolací súd poukazuje na právoplatné trestné rozsudky v ČR. Takáto ale aj nižšia výška už bola právoplatne trestnými rozsudkami kvalifikovaná ako úžerná, s právoplatne uloženými trestami. Najvyšší

súd ČR za úžernú považoval cenu úveru 70% (5Tdo 1282/04), 66% (5Tdo 248/02), KS v Českých Budějoviciach 13% mesačne (3To 904/09), pričom vo Švajčiarsku je najvyššia prípustná hranica úrokov 15%.

16. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že záujem na vyššej kvalite života spotrebiteľov dotýkajúci sa širokých vrstiev obyvateľstva sa musí favorizovať pred dopadom rozsudku na dodávateľov používajúcich neprijateľné podmienky. Vlastne ani žiadny záujem na ochrane nepoctivého dodávateľa principiálne existovať nemôže. V tomto smere odvolací súd odkazuje na čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ, čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, čl. 38 Charty základných práv EÚ a judikatúru Súdneho dvora EU (najmä vo veci Pannon, Océano Grupo editoriale, Mostaza Claro, POHOTOVOŠŤ/Korčkovská).

17. Z rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu je známe, že žalovaný opakovane používa tie isté nekalé obchodné praktiky, týkajúce sa neprijateľných zmluvných podmienok (napr. Rozsudok Krajského súdu v Prešove 19Co/142/2016). Preto je potrebné vychádzať z premlčacej lehoty 10 ročnej a posúdiť nárok žalobkyne podľa uplatneného nároku v zmysle žaloby vychádzajúc zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

18. Súd 1. inštancie stotožnil začiatok plynutia subjektívnej lehoty so začiatkom plynutia lehoty objektívnej, k čomu v tomto konkrétnom prípade nemohlo dôjsť. Takýto právny záver súdu je logicky neudržateľný, pretože napriek jasnému zákonnému vymedzeniu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby vytvoril súd takouto konštrukciou jedinou dvojročnú subjektívno-objektívnu premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd 1. inštancie poprel zákonné vymedzenie a zmysel trojročnej resp. desaťročnej objektívnej premlčacej doby špecifikovanej v § 107 ods. 2 OZ. „Kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.“ (uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 16.01.2013 sp. zn. 6M Cdo/9/2012). Súd 1. inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo v konaní žalovaného nevidel ani len nepriamy úmysel získať bezdôvodné obohatenie napriek podrobnej právnej argumentácii žalobcu v jeho vyjadrení zo dňa 10.04.2017, ktorá bola prezentovaná aj na pojednávaní dňa 25.05.2017.

19. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu 1. inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vrátil vec súdu 1. inštancie na ďalšie konanie a poukazom na dôvody uvedené v bode 17. tohto rozhodnutia. V novom rozhodnutí súd 1. inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania podľa ust. § 396 ods. 3 CSP.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).